Барацьбу за консэрвы—на парадак дня ячэйкі!

...ЕТАРЫ УСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

14 лістапада 1931 г. № 2?? (1532)

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦК і МЕНГАРКОМУ ЛКСМБ

„Весьці будаўніцтва спэцыяльных гародніна-садовінных консэрвных прадпрыемстваў з такім разьлікам, каб ахапіць сада-гародныя масывы раёнаў, аддаленых ад прамысловых цэнтраў. У 1932 і 1933 г. пабудаваць 36 садова-гародніных консэрвных заводаў з агульнай вытворчай магутнасьцю да 1.200 мільёнаў банак" (З пастановы ЦК УсеКП(б) і СНК СССР)

ВЫКАРЫСТАЕМ ВЯЛІЗАРНУЮ СЫРАВІННУЮ БАЗУ БССР ДЛЯ РАЗЬВІЦЬЦЯ КОНСЭРВНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ

Мабілізуем масы усіх працоўных на баявое ажыцьцяўленьне адозвы ЦК УсеКП(б) і СНК СССР

На аснове пасьпяховых тэмпаў ...ыцьця а будаўніцтва з кожным ... узрастае ... рабочае ... палепшацца ... дабрабыт, ... культуры узровень працоў... нас, разам з гэтым павышаюцца і патрабаваньні да харчовай ...васьці.

...палепшыць харчаваньне на...ляньня патрэбна узьняць тэмпы разьвіцьця харчовай прамысло...сьці, выкарыстаўшы прыродныя ...гацьці, пашырыць яе сыравінную ...у, дабіцца таннасьці і лепшай ...асьці яе прадукцыі.

Мы дасягнулі значных посьпехаў ...разьвіцьці харчовай прамысло...сьці і палепшаньні якасьці гра...дзкага харчаваньня, але яны да...ка не могуць задаволіць узраста...ых запатрабаваньняў.

ЦК УсеКП(б) і СНК СССР у са...й пастанове „аб разьвіцьці мясной і консэрвавай прамысловасьці" вы...чылі конкрэтныя мерапрыемст...ы на 1931-32-33 гады будуць на...даваны дзесяткі буйных мясных ...бінатаў і сада-гародніных кон...сэрвавых заводаў.

...одле пастановы партыі і ўра...у у 1932 годзе мясная і кон...сэрвавая прамысловасьць павінна даць ...: 230 мільёнаў банак ...ясных консэрваў, 400 мільёнаў ...ыбных, 350 мільёнаў гародніных ... мільёнаў садавінных і 185 міль...ёнаў томатных (разам 1 мільярд ... мільёнаў банак). У 1933 годзе ...ясных—450 мільёнаў банак, рыб...ных ...00 мільёнаў, гародных 730 ...мільёнаў, садавінных 200 мільёнаў, ...матных 420 мільёнаў (разам—2 ... 400 мільёнаў банак).

БССР мае вялікую сыравінную ...азу для разьвіцьця садагароднінай ...сэрвавай прамысловасьці. Сады ...ССР кожны год даюць па 120-200 ... тон сыравіны, гароды 650 ... тон, дзікая ягада 6500 тон ... грыбы да 10 тысяч тон,—вось ...авінная база, на якой на... хуткімі тэмпамі разьвіваць ...да-гародніную консэрвавую прамыс...ловасьць БССР.

...отым і, урад надаюць асаб...лівае значэньне пашырэньню ...аляну харчовай прамысло...васьці, разьвіцьцю садгароднінай ...най прамысловасьці. Наста...новай ўраду і партыі вызначана ...на Саюзе у 1932-33 ...36 новых гародніна-садавінных консэрвных заводаў з агульнай вытворчасьцю да 1 мільярда 200 мільёнаў банак, і рэконструяваць наяўныя сада-гародныя консэрвныя заводы па апошняму слову тэхнікі. Усе гэтыя мерапрыемствы павінны забясьпечыць вырашэньне харчовай проблемы у найкарацейшы час.

Каб пасьпяхова ажыцьцявіць гэта, трэба згуртаваць увагу ўсёй савецкай грамадзкасьці на практычную работу ў галіне пашырэньня сыравіннай базы, будаўніцтва гародніна-садовінных консэрвных комбінатаў і карэннай рэконструкцыі буйных і дробных заводаў, якія ў БССР праводзяць перапрацоўку сада-гароднінай сыравіны.

Зьмешчаны матар'ял аб разьвіцьці сада-гародніны консэрвнай прамысловасьці БССР паказвае пэўныя пэрспэктывы яе разьвіцьця і вызначае конкрэтныя задачы для работы комсамольскіх ячэек. Кожная комсамольская ячэйка абавязана прапрацаваць гэты матар'ял і, выходзячы з мясцовых умоў, вызначыць конкрэтныя мерапрыемствы для ажыцьцяўленьня дырэктыў партыі і ўраду аб разьвіцьці мясцовай і консэрвнай прамысловасьці.

Адначасова трэба сконцэнтраваць увагу працоўнай грамадзкасьці на выкарыстаньне рыбнага багацьця Беларусі. Каб пашырыць харчовы баланс, трэба выступіць ў конкрэтны бой за ператварэньне балот БССР у багатыя рыбныя вадаёмы.

Комсамольская організацыя сада-гародніных раёнаў павінна сконцэнтраваць усю сваю ўвагу на пашырэньне плошчы пад сыравіну для консэрвнай прамысловасьці, выяўленьне новых гатункаў расьлін і іх пашырэньне, аўладаць тэхнікай сада-гароднае справы, весьці рашучую барацьбу за поўнае захаваньне ўраджаю праз перапрацоўку.

У Магілёве вызначана будаўніцтва мяса-комбінату. Комсамольская організацыя Магілеўшчыны павінна забясьпечыць ударныя тэмпы будаўніцтва комбінату, зараз-жа распачаць надрыхтоўку адпаведных кадраў. Аршанскі мясны комбінат працуе дрэнна. Комсамольская організацыя абавязана ўжыць самыя энэргічныя захады, каб палепшыць работу заводу, дабіцца поўнага выкананьня пляну выпуску таварнай продукцыі.

Разьвіцьцё сада-гароднінай консэрвнай прамысловасьці БССР прадяўляе вялікія запатрабаваньні на кадры спэцыялістых. Комсамольская організацыя павінна вылучыць лепшых комсамольцаў на курсы.

„Консэрвная прамысловасьць перапрацоўвае с а м у ю нязначную частку садовіны і гародніны. Між тым, безконсэрваваньня і іншых спосабаў перапрацоўкі, бяз шырокага разгортваньня халадзільнікаў і сушыльнае справы, значныя гародныя і садовыя багацьці ўскраін застануцца нескарыстанымі на палепшаньне забясьпечаньня прамысловых цэнтраў" (З адозвы ЦК УсеКП(б) і СНК СССР)

РАЗЬВІЦЦЕ КОНСЭРВНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ СССР

1921-22 9 млн.

1930-31 850 м.

1933 2.400.000

Першыя ўдарнікі першых беларускіх консэрваў за працай ля закатачнай машыны. Зьлева направа т. т. профэсар Р. Гуржы, асыстэнт І. Шаплыка і асьпірант П. Вераб'ёў.

Створым магутную садова-гароднінную консэрвную прамысловасьць на грунце апошніх дасягненьняў навукі і тэхнікі

На тэрыторыі БССР—паўдзесятка буйных (у Гомелі, Бабруйску, Менску, Нароўлі, Слуцку), каля 3-х дзесяткаў дробных і каля 2-х дзесяткаў саматужных фабрык і заводаў, а разам з пунктамі па заквашваньню капусты і засолцы гуркоў—110 прадпрыемстваў, якія перарабляюць садовіну і гародніну ў сушавіну, мармэладу, садова-ягадныя віны, натуральныя садовінныя сокі, паўфабрыкаты: пульп, цеста, начынкі і інш. Гэтыя прадпрыемствы перапрацоўваюць каля 20 тысяч тон садовіны і 16 тысяч тон гародніны.

Прадпрыемствы гэтыя—у розных аб'яднаньнях: Белсадкомбінаце, Бельсельпрамаб'яднаньні, Кустпромсаюзе, Коопсаюзе, Белсельтрэсьце, Плодгароднінe і, нарэшце, у распараджэньні мясцовых РВК.

У пераважнай сваёй большасьці гэтыя дробныя напоўсаматужныя прадпрыемствы не мэханізаваны і далёка адсталі ад сучасных дасягненьняў навукі і тэхнікі (няма вадаправодаў, пераправодкі і г. д.).

Каротка-сэзонная іх праца, пры саматужнай вытворчасьці, не забясьпечвае вырабу высокаякаснага і таннага продукту, яны ня здольны перапрацаваць усю сыравіну садоў і гародаў БССР.

Сады БССР даюць ураджай у 120-200 тысяч тон (з 25 тысяч га), мы маем 650 тысяч тон гародніны (65 тысяч га), 6500 тон дае збор дзікіх ягад і 10 тысяч тон грыбоў. З гэтай колькасьці фактычна перапрацоўваецца толькі каля 36 тысяч тон, а трэба перапрацаваць ня менш 25 проц. сыравіны. Разрыў паміж прапускною здольнасьцю і наяўнасьцю сыравіны вялікі.

Нарэшце, трэба ўлічыць, што сыравінная база будзе пашырацца з кожным годам. Да канца 2-й пяцігодкі ўраджай садоў узрасьце да 200 тысяч тон, гародаў да 900 тысяч тон, нова запроэктаваных ягаднікаў да 75 тысяч тон а разам з грыбамі і дзікай ягадай сыравінная база дасьць для перапрацоўкі (25 проц.) ня менш 275 тысяч тон.

Улічыўшы шпаркі тэмп соцыялістычнага будаўніцтва ў горадзе і вёсцы, а таксама тое, што значэньне грамадзкага харчаваньня з кожным днём узрастае, мы ўбачым, якія вялікія задачы стаяць перад садгароднінай—консэрвнай прамысловасьцю.

Перад усёй савецкай грамадзкасьцю і ў першую чаргу перад комсамолам, як ударнай маладзёжнаю брыгадай, вынікаюць адсюль задачы: улічыць наяўнасьць сыравіны ў сваім раёне; дабіцца, каб прамысловасьць, якая перапрацоўвае садовіну і гародніну, працавала ня менш 8-10 месяцаў у год; мэханізаваць консэрвную прамысловасьць; правесьці рацыяналізатарскія мерапрыемствы, рэконструяваць, узбуйніць і мэханізаваць ня менш 25 лепшых прадпрыемстваў, давёўшы прапускную здольнасьць кожнага з іх да 10 тысяч тон сыравіны; перапрацаваць ня менш 25 проц. ураджаю садоў і гародаў; дабіцца, каб у радыусе 25 кілёмэтраў вакол заводу напрамак сельскай гаспадаркі быў падпарадкаван інтарэсам забясьпечаньня прадпрыемстваў сыравінай; узьняць і пашырыць контынгент культур, якія маюць вялікае тэхнічнае значэньне для консэрвнай прамысловасьці (гарошак, фасоля, спаржа, томаты і інш.)

У буйнейшых садовых масывах БССР (Магілеўскі, Рагачэўскі, Жлобінскі і Гомельскі раёны) трэба пабудаваць 3 новыя буйныя мэханізаваныя консэрвныя комбінаты для перапрацоўкі гародніны. Гэтыя комбінаты павінны вырабляць консэрвы з гарошкаў, фасолі, цьвятное капусты, томатаў, кабачкоў, спаржы, з фруктовых кампотаў, з розных мяса-гародніных консэрваў, а таксама натуральныя садовіныя сокі, концэнтраты, пульп і цеста.

На Мазыршчыне, якая мае выключна вялікае багацьце грыбоў, мэтазгодна пабудаваць грыбны комбінат для перапрацоўкі розных грыбоў на консэрвы для мясцовага рынку і экспорту.

Каб забясьпечыць консэрвную прамысловасьць адпаведнымі высока-кваліфікаванымі кадрамі, трэба ў 1932 годзе пабудаваць вучэбна-вытворчы консэрвы комбінат пры Садова-гародным інстытуце ў Лошыцы (пад Менскам) з прапускной магутнасьцю ня менш 2-х млн. банак.

Для консэрвнай прамысловасьці трэба прыстасаваць адзін з шклозаводаў, каб забясьпечыць яе шкляною пасудай пад мармэляду, жэле, варэньні, сыропы і г. д.

Такія ў асноўным наметкі павінны легчы ў аснову разьвіцьця сад-гароднінай прамысловасьці ў 2-ю пяцігодку. Навокал распрацоўкі пунктаў будаўніцтва новай консэрвнай індустрыі і разьвіцьця консэрвнай прамысловасьці ў 2-ю пяцігодку трэба сконцэнтраваць увагу ўсёй савецкай грамадзкасьці.

Комсамол садова-гародніных раёнаў абавязан выступіць у конкрэтны бой за вывучэньне пэрспэктыў разьвіцьця консэрвнай сад-гароднінай прамысловасьці свайго раёну і яе сыравіннай базы.

На зьмену саматужнай нізкапродукцыйнай консэрвнай прамысловасьці ўзьнімем бальшавіцкімі тэмпамі будаўніцтва буйных консэрвных комбінатаў па апошняму слову тэхнікі.

Спэцыяльны нумар, прысьвечаны разьвіцьцю садова-гароднінай консэрвнай прамысловасьці Савецкай Беларусі

Ад першай банкі горацкай „Тэхнаробкі"

На вялікай дарозе

Ціхі, празрысты ліпень ціха адыходзіў у нябыт, на зьмену яму прыходзіў жнівень—прыносіў вільготныя вятры, імжыў дажджамі. Сьпелыя каласы збожжа хіліліся долу—прагна, да стомы чакалі свае ўборкі. А жнівень—з шэрымі хмарамі, туманамі,—бясклопатна кульпаў па полю, абмінаў дрэвы, ступаў па гароднінне. І збажына, агароднінне яшчэ больш карціла быць прыбранымі з поля.

Тады ля яшчэ недабудаванай „тэхнаробкі" Раман Сьпірыдонавіч Гуржы, Іван Мацьвеевіч Шаплыка і Піліп Міхайлавіч Вераб'ёў учынілі першую бляшыроўку імі-ж вырашчанага зялёнага гарошку, які наважылі законсэрваваць. Гэтыя людзі заўзята ўзяліся за тое, каб плены сваёй работы пераварыць ў жыцьцё, каб тое, што паказана ў праграме стала бачным, „ощутимым", рэальным выкананым. Для гэтага патрэбны: энэргія, мажлівасьці, умовы. Патрэбны: прыстасаваньні, рэгуляваньні абсталяваньні... ваньні... ваньні... Іх ня было. Ніякіх машын, ніякіх прылад ня было. Ня было нават і звычайных бляшаных банак—банак, якія з хоўваюць законсэрваваны продукт. Быў плян. Была энэргія. Папяровы плян і чалавечая энэргія ўступалі ў няроўную бойку.

...Так, яшчэ ў 1927 годзе Раман Сьпірыдонавіч Гуржы марыў пра тэхнічную апрацоўку бязьлічных багацьцяў садавіны і гародніны. Яблыкі, грушы, капуста, гуркі, гарох—усё гэта прадстаўнікі тых шматлікіх продуктаў садавіны і гародніны, якія ў вялікай колькасьці вырастаюць у Беларусі, якія надзвычай спажыўныя для чалавека, але якія хутка псуюцца і таму патрабуюць пільнага догляду, стараннага ахаваньня ад папсуцьця—патрабуюць тэхнічнай перапрацоўкі,—каб іх высокаякасныя мажліва было спажываць чалавеку ня толькі ў пажоўклую восень, калі гольлі дрэў садавіны нізка хіляцца долу ад ураджаю, калі на градах вырастаюць і сьпеюць гуркі, капуста, памідоры. Раман Сьпірыдонавіч быў неадчэпным ад гэтых мараў і заўжды руліў іх зьдзейсьніць.

І ў 27, 28 годзе з яго шматлікіх прапаноў пра тэхнічную пераапрацоўку хапаліся толькі за адну: за наладжваньне выпрацоўкі натуральных сокаў садавіны, за наладжваньне вінаробства. —Гэта,—сьцьвярджалі яму ў Дзяржплане, Наркамземе, у дырэкцыі Акадэміі —даведзена віно—для нас справа, за гэта трэба хапацца, а астатняе ня варта ўвагі, ня варта клопатаў. Так проста і бясклопатна вырашалі пытаньні, з гэтакай усеаднолькавасьцю ставілі кропку над „і", ставілі крыж над бліскучымі ідэямі... Толькі ў самыя апошнія гады пры СГ Акадэміі была створана катэдра тэхналёгіі, толькі ў 1930 годзе быў організаваны аддзел тэхналёгіі пры Беларускай занальнай дасьледчай станцыі садова-гароднай гаспадаркі.

Асыстэнт аддзелу тэхналёгіі Беларускай дасьледчай станцыі т. Шаплыка

Але пра консэрвы, пра гэтую важнейшую галіну тэхнічнай перапрацоўкі прадуктаў садавіны і гародніны.

Профэсар Гуржы, які цяпер загадвае аддзелам тэхналёгіі, яшчэ ў 1929 годзе прадбачыў неабходнасьць разьвіцьця консэрваваньня у Беларусі. І вось тады, пры складаньні каштарысу на пяцігодку, т. Гуржы на рэалізацыю 9-й тэмы, паводле якой прадугледжвалі досьледы па консэрваваньню зялёных гарошкаў у 1931 і 1932 годзе, патрабаваў асыгнаваньня 234 рублёў...

...Быў плян. Была энэргія. Папяровы плян і чалавечая энэргія ўступалі ў няроўную бойку. Была энэргія—ўпартая і нястомная, ад якой плян—сухі і строгі—прымушаны быў рэалізавацца і рэалізавацца на год раней тэрміну. І калі ня было банак, энэргія адшукала звычайныя пузатыя бутэлькі і ўмясьціла ў іх зялёныя зярняты гарошку „Фольгэргейнэ". Быў 1930 год.

Недалека ад карпусоў горацкіх ВНУ, на ўзгорку, апалоненая разнастайнымі садавіннымі і гароднымі культурамі, стаіць так званая „тэхнаробка". Тут адбываецца шэраг разнастайных процэсаў тэхнічнай перапрацоўкі садавіны і гародніны. Тут-жа нарадзіліся і першыя беларускія гародныя консэрвы. У гэтай будыніне пазастаўленай шматлікімі машынамі і прыладамі, вось ужо на працягу другога году профэсар Гуржы, асыстэнт Шаплыка і асьпірант Вераб'ёў праводзяць большую палову свайго жыцьця.

Тэхнаробка мае склеп. Пераступеце яго парог і вам у вочы кінуцца бочкі, абапал зачыненыя, напоўненыя яблычным цестам, паліцы пазастаўленыя разнастайнымі банкамі, шклянкамі... На паліцах, побач з гаршкамі, законсэрваваным у пляшках, ужо стаіць некалькі дзесяткаў бляшаных банак, з

Загадчык аддзелу тэхналёгіі Беларускай дасьледчай станцыі профэсар тав. Гуржы, Р. С.

наклеенымі паперкамі, куды занесены назовы законсэрваванага продукту і даты законсэрваваньня. А законсэрвавана ўжо шмат!

Аддзел тэхналёгіі ўжо мае 40 відаў консэрваў. Гэта велізарная перамога! Аддзел тэхналёгіі вядзе цяжкую і плённую дасьледчую працу. Консэрвуюцца: зялёны гарошак, кабачкі, фасоль, перцы, баклажаны, памідоры, морква, яблыкі, бобы, равень, кветкавая капуста, буракі... А той самы зялёны гарошак, які зьяўляецца паўднёвай культурай і дае надзвычай добрую ураджайнасьць на беларускіх палёх, распадаецца на шматлікія гатункі: „Вікторыя Гейнэ", „Дзіва Амэрыкі", „Дзіва Англіі", „Албанскі", „Аляска", „Рапід", „Фольгэргейнэ". Аддзел тэхналёгіі консэрвуе: 15 сартоў зялёнага гарошку, 12 сартоў фасолі, 15 сартоў памідор і г. д.

Работа — бязупынная і напружаная—зводзіцца ня толькі да непасрэднага консэрваваньня. Ідзе глыбокая дасьледчая работа па вывучэньню сыравіннай базы для консэрваваньня. Навокал тэхнаробкі ўзрастаюць шматлікія гародныя культуры, якія могуць быць законсэрваваны. Адбываюцца досьледы ураджайнасьці, якасьці гэтых культур. І мэта ўсяго гэтага велізарнага комплексу работ: адшукаць найбольш эфэктыўныя ва ўсіх адносінах (ураджайнасьць, спажыўнасьць, і г. д.) такія віды культур, на аснове якіх можна было-б будаваць магутную консэрвную прамысловасьць Савецкай Беларусі, з якіх можна было-б гатаваць рабочаму забесьпячэньне танны, смачны, спажыўны продукт.

* *
*

Праца вялікая і ня лёгкая. Ну, як будзеш консэрваваць, калі няма патрэбных прылад, калі не заўжды атрымліваеш дапамогу?

Асьпірант аддзелу, комуністы Піліп Мацьвеевіч Вераб'ёў, які ад Менскага вячэрняга рабфаку, праз Горацкую сельска-гаспадарчую акадэмію прыйшоў у тэхнаробку, і з галавой паглыбіўся ў работу, гэтак коратка і проста апавядае пра доўгую і складаную нізку досьледаў і работ:

—Рабілі інагда вобмацкам. Рабілі, вучыліся і вучылі іншых.

Цяпер пры аддзеле тэхналёгіі працуюць курсы садсаюзу па тэхнічнай перапрацоўцы продуктаў садавіны і гародніны.

—Ну, а цяжкасьцяй,—працягвае Піліп Міхайлавіч,—было шмат. Ведаеце,—і голас яго ўзвышаецца,—покуль даб'ешся чаго небудзь, трэба разоў дваццаць пахадзіць, разоў дваццаць вылаяцца...

Сапраўды. Вялікая працірачная машына на працягу доўгага часу прыводзілася ў рух рукамі т. т. Гуржы, Вераб'ёва і Шаплыкі. І толькі пасьля нязьлічоных лаянак удалося набыць матор, які шмат аблегчыў працу.

Альбо вось другі факт.

Надыходзіла гарачая пара ўборкі ўраджаю. Адсутнасьць раду патрэбных машын пагражала папсуцьцем ураджаю. Шматлікія тэлеграмы за подпісам профэсара Гуржы атакавалі шмат якія ўстановы: гандлёвыя, вытворчыя, навучальныя... Па зарэзу патрэбна была закатачная машына, якая закатвае, закупорвае крышкі консэрвавых банак. Нельга-ж было больш консэрваваць продукты ў пузатых бутэльках гэтак, як у мінулым годзе і гэтак як 50 год назад! Пасьля доўгіх пакутных блуканьняў тэлеграмы трапілі ў мэту: на панадворку старага Уманскага (УССР) сельска-гаспадарчага тэхнікуму была адшукана нямецкая закатачная машына, якая ледзь не сканала там ад бязьдзейнасьці і бязьдогляднасьці на працягу двух дзесяткаў год. Закатачная была адмакстравана і пушчана ў ход тымі-ж рукамі тых-жа таварышоў Гуржы, Шаплыка і Вераб'ёва.

Шмат гэтакіх фактаў і гэтакіх дзіўных гісторый захоўваюць у сябе сьцены тэхнаробкі.

* *
*

Таварышы працуюць энэргічна, са маадам. У апошнія месяцы нярэдка даводзілася ім, захопленым працай, прыходзіць у тэхнаробку 7-й гадзіне раніцы і пакідаць яе сьцены а 1-й гадзіне ўночы,—інакш казучы трэба было працаваць так як гэтага патрабуе нашая эпоха: ўдарна, па-баявому, самаахвярна.

30 верасьня, як у мінулыя і дзесяткі па замінулых дзён, сапеў і сакатаў пазычаны „аўтаклаў",—машына, якая ўзьняцьцём тэмпэратуры да 100 і больш градусаў забівае мікроорганізмы што трапляюць у консэрвныя банкі. Ля аўтаклава як і заўжды, рупна завіхаліся камуніст—асьпірант Вераб'ёў і комсамолец—асыстэнт Шаплыка.

Раптам гучна бразнулі дзьверы. У тэхнаробку ўскочыў заклапочаны профэсар Гуржы. Вераб'ёў і Шаплыка, ўстрывожаныя гэтакай неспадзеўкай утаропілі свае позіркі ў энэргічную постаць профэсара, у руках якога была разгорнута газэта.

А профэсар зьнянацку, нечакана сустрэў сваіх памочнікаў такім пытаньнем:

—Вы ведаеце, што такое „Правда"?

Профэсар быў бясконца ўзбуджаны. ўсхваляваны.

Вераб'ёў і Шаплыка яшчэ больш прагна ўтаропілі позірк у расчырванелы твар профэсара. А профэсар настойліва дапытваў:

—Дык вы ведаеце, што такое „Правда"?!

—Дык што такое, Раман Сьпірыдонавіч?—Апалонены недаўменьнем, пытаньнем на пытаньне адказаў Шаплыка.

—Што здарылася?—недаўмяваў і Вераб'ёў.

Нарэшце, Шаплыка ня вытрымаў і неяк боязна, з асьцярогаю працадзіў.

—Газэта, ЦО партыі—„Правда"...

Але гэтым нечаканым допыт не скончыўся. Раман Сьпірыдонавіч паставіў наступнае пытаньне;

—А вы ведаеце хто такі Сталін?—громам грымеў ён.

Людзі, якім было кінута гэтае запытаньне, былі ўжо зьдзяганаванымі. Яны разводзілі рукамі, а праз міг-другі, узьнятым, устрывожаным голасам выказалі сваё ашаламленьне:

—Ды як-жа, Раман Сьпірыдонавіч?

—Дык што ж здарылася?

—Чаму раптам гэтакія запытаньні?

—Ага.. ага...—гаварыў профэсар і зноў грымеў сур'ёзным пытальнікам:

—Ну, а вы ведаеце хто такі Молатаў?!

...І праз некалькі хвілін ужо, з вясёлай ухмылкай на твары, профэсар узьняў газэту, зашалясьцеў ёю:

— Во, чытайце!.. Гістарычны дзень для вас сёньня, ды ня толькі для нас —для ўсяе партыі, для клясы,—сьпяваючыся гаварыў профэсар...

Чыталі. Прагна. Уздумліва. Захоплена. А на заўтра ўвечары першыя ўдарнікі першых беларускіх консэрв ў Раман Сьпірыдонавіч Гуржы, асыстэнт Іван Мацьвеевіч Шаплыка і асьпірант Піліп Міхайлавіч Вераб'ёў разам з слухачамі курсаў абмяркоўвалі, прапрацоўвалі сапраўды гістарычны дакумэнт—зварот ЦК УсеКП(б) і СНК СССР аб разгортваньні консэрвнай прамысловасьці.

Энтузіязму, які выклікала адозва ня было канца. І часам гэты магутны штурхач да ўпартай і бязьлітаснай барацьбы выліваўся ў бясконцыя гадзіны працы над консэрвнай банкай а часам,—з-за радасьці,—бязьмежнай і гарачай—ашаламляў інады канечне патрэбнымі, а іншы раз магчыма і недарэчнымі, важкімі і гучнымі запытаньнямі.

А праца пайшла спарней, больш жвава і больш плённа. Аддзел заняўся глыбокай распрацоўкай пытаньняў разьвіцьця консэрвнай прамысловасьці ў Савецкай Беларусі.

Досьледы працягваюцца, ускладняюцца. Дэгустацыі, — дачы належнага аналізу, ацэнкі консэрваў, у поўным сэнсе гэтага слова, яшчэ ня было. Аднак, консэрвы народжаныя ў тэхнаробцы, маюць вялікую калёрыйнасьць, консэрвы смачныя, консэрвы спажыўныя і яны павінны будуць выцясьніўшы ў бясконцым мностве напоўніць нашыя сталовыя, нашы магазыны, кватэры нашых рабочых і працоўных. А час гэты ўжо не за гарамі. Бо, як гаворыць профэсар Гуржы, мы вышлі на вялікую дарогу Гэтай дарогі ня мае нават Амэрыка, якая распачаўшы разьвіцьцё консэрвнай прамысловасьці пазьней Італіі і Францыі ўжо далёка пакінула ззаду ўсю Эўропу. Там, у Амэрыцы, як правіла, продукт агародніны, як толькі дасьпее і вырасьце, пераварацца ў консэрвную банку пасьля двух гадзін яго ўборкі з поля. Але мы, перабудаваўшы сваю прамысловасьць на грунце апошніх дасягненьняў Амэрыкі, дагонім і перагонім гэтую-ж Амэрыку, якая ўжо сёньня пад ударамі крызісу прымушана суцішаць свой бег..

Мы сядзім за вялікім сталом у лябораторыі, перад намі—проэкт 1-й у БССР консэрвнай фабрыкі проэкт складзены профэсарам Гуржы і гэты-ж профэсар ахутвае проэкт пераканаўчымі довадамі, захоплена апавядае пра вялікую програму бальшавіцкай барацьбы за консэрвы, програму, якую вызначылі партыя і ўрад.

Ля Менску ў Лошыцы ў наступным годзе будзе пабудавана навукова

Асьпірант аддзелу тэхналёгіі занальнай дасьледчай станцыі т. Вераб'ёў.

дасьледчая консэрвная фабрыка в... мільён банак консэрвных банак. Фабр... будзе акружана шматлікімі гарод... культурамі, якія будуць выраста... пляцы ў 500 га. Гэтая фабрыка б... будавацца паводле тыпу сярэдняй... менскай фабрыкі. І будзе фабр... цэнтральным зьвяном у агульн... ланцугу разгортваньня барацьб... бальшавіцкія консэрвы. Шырока р... гарнуць навукова-дасьледчую пр... выхоўваць кадры для беларускай к... сэрвнай прамысловасьці, біцца... стандарт і разам з тым выкідваць... рынак сваю продукцыю—такія асн... ныя задачы гэтае фабрыкі.

І профэсар Гуржы гаворыць:

— Мы вайшлі на вялікую дар... трэба з гонарам па ёй ісьці. ... партыяй паказана дарога. Рост ін... стрыялізацыі, рост шэрагаў рабо... клясы, больш 50 процантаў пра... нага сялянства, аб'яднанага ў ко... сы,—адкрываюць нам гэтую дар... Сапраўды: ёсьць у імя чаго разг... ваць барацьбу за консэрвы, ёсьць ... ка о вытвараць консэрвы. А каж... яшчэ больш конкрэтнай мовай,—... даб'ем неабходнасьць змагаром... соцыялізм распальваць прымус... тагота, каб гатаваць на ім страву... рываючыся ад нашых бурных тэмп... І колгасьнік і колгасьніца, едуч... поле на працу, атрымаюць маг... масьць укласьці ў сваю кішэню та... спажыўны і ёмкі продукт. Дар... наша мяса-фасолевая консэрвная ба... ка якая мае 25 грам мяса, больш ... жыўная чым само мяса. Зьясі ... і будзеш сыты, як ад добрага абе...

— І ўсяго гэтага партыя ху... даб'ецца. Ды вось тыя-ж закатачн... машыны пачынаюць ўжо выраб... на савецкіх заводах.

Профэсар Гуржы скінае проэк... ня спыняючы гутаркі, кідае зрок... консэрвныя банкі.

Так, перад намі вялікая дарог... час, час ужо зьбірацца ва ўдар... паход па ёй!

МІХ. ВЯРНІКОЎСКІ

г. Горкі, 10 лістапада.

Аздаравіць ячэйку ЛКСМБ мясакомбінату

Аршанскі мясакомбінат—самы буйны мяса-консэрвны завод БССР, і мае ўсесаюзнае значэньне.

Да 1-га лістапада комбінат павінен быў перапрацаваць 1200 тон мяса. Усе магчымасьці і ўмовы поўнасьцю справіцца з ускладзенымі задачамі комбінат мае.

На комбінаце працуе каля 300 рабочых. Значная партыйна-комсамольская праслойка. Ня гледзячы на ўсё гэта, мяса-комбінат ганебна адстае ў выкананьні пляну. Так, да 1-га лістапада адгружана ўсяго 270 тон, або 22 проц. плянавага заданьня.

На комбінаце пануе паўнейшая безгаспадарчасьць, якая часта мяжуецца са шкодніцтвам. Аб сацспаборніцтве і ўдарніцтве тут ня ведаюць. Комсамольская ячэйка па опортуністычнаму, прымірэнча адносіцца да хваравітых зьяў на комбінаце.

Здавалася, што гістарычная адозва ЦК УсеКП(б) і СНК аб разьвіцьці мясной і консэрвавай прамысловасьці, якою па Аршанскім комбінату ускладаюцца надзвычай вялікія задачы, узварушыць грамадзкасьць заводу. Аднак, гэтую адозву да лістапада зусім не распрацоўвалі і ня ўжылі конкрэтных мерапрыемстваў каб правесьці яе ў жыцьцё.

Комсамольская ячэйка вузлавымі пытаньнямі работы комбінату не займаецца, 6 указаньняў т. Сталіна ня сталі яе баявою програмай, ячэйка не перабудавала сваёй работы, не перавесла яе у групы брыгады.

РК ЛКСМБ недаацэньвае значэньня мяса-комбінату. Ведаючы аб д... най рабоце ячэйкі, РК ня прыня... ніякіх захадаў, каб палепшыць ... ту работу. Зусім зразумела, ... бюро ячэйкі павінна быць распу... чана, РК абавязан практычна ... памагчы ячэйцы у рабоце.

Задача ячэйкі: зараз-жа пера... даваць сваю работу адпаведна з... патрабаваньнямі вытворчасьці, і... аснове рэалізацыі 6-ці ўказаньн... тав. Сталіна ажыцьцявіць адоз... ЦК УсеКП(б) аб разьвіцьці мяс... і консэрвнай прамысловасьці,

Комсамолія буйнейшага мяса-к... сэрвнага комбінату на Беларусі ... вінна быць адною з першых у ... рацьбе за стварэньне магутнай ... дагарадняй прамысловасьці БССР.

Улетку 1930 г. ля недабудаван... яшчэ „тэхнаробкі" адбылася перш... бляшыроўка консэрвных гарош... Ля катла т. Шаплыка, ля вядра пр... Гуржы. (г. Горкі).

Пабудаваць вытворчы комбінат для падрыхтоўкі кадраў

Прадпрыемствы БССР па пераапрацоўцы садавіны і гародніны ужо зараз адчуваюць востры недахоп у інжынэрна-тэхнічных сілах.

Па орыентовачных падліках патрэбнасьць у спэцыялістых на бліжэйшыя два гады выяўляецца ня менш як у 30 асоб з вышэйшай адукацыяй, 50 асоб з сярэдняй і 200 з сокаквліфікаваных рабочых

Гэтых спэцыялістых павінны даць садова-гародны інстытут, Марїна-Горскі тэхнікум і адзагадовыя курсы майстраў па тэхпераапрацоўцы садавіны і гародніны, якія існуюць пры аддзеле тэхналёгіі Садова-гароднага інстытуту. Апошнія павінны быць пераўтвораны ў ста... лую 2-х гадовую школу.

Падрыхтаваць добрых спэцыял... стых, якія-б змаглі справіцца з ... кладзенымі на іх задачам і но... дасягненьнямі навукі і тэхнікі м... на толькі тады, калі гэта падры... тоўка будзе весьціся ва умо... добраабсталяванага вытворчага к... бінату.

Гэтакай павінна стаць авучаль... на-дасьледчая консэрвная фабрыка запроэктаваная ў садова-гародні... комбінаце ў Лошыцы 1-й пад Ме... скам.

ЗА МАГУТНАЙ САДОВА-ГАРОДНАЙ КОНСЭРВНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ БССР

Рабочая кляса нашай краіны мае ўсе ўмовы, каб і ў справе будаўніцтва харчовай прамысловасьці ня толькі дагнаць, але і ў найкарацейшы тэрмін перасягнуць тэхнічны ўзровень перадавых капіталістычных краін" (З адозвы ЦК УсеКП(б) і СНК СССР)

Сутнасьць і мэты консэрваваньня

Магутнае разьвіцьцё прамысловасьці і буйнай соцыялістычнай сельскай гаспадаркі ствараюць новыя умовы, якія забясьпечваюць як рост матэр'яльнага дабрабыту, так і культурных запатрабаваньняў рабочае клясы. Разам з гэтым, рост рабочае клясы і карэнная перабудова бытавых умоў у гарадзе і вёсцы высоўваюць і харчовую проблему ў рады актуальнейшых проблем.

Прадпрыемствамі комуністычнай партыі і савецкае улады гэта проблема з кожным годам усё больш і больш набліжаецца да вырашэньня разам з павялічэньнем іншых відаў продукцыі ўзрастае выраб продукцыі садовіны і гародніны.

Як паказалі навуковыя досьледы апошніх гадоў, садовіна і гародніна павінны адыграць вялікую ролю у працоўскім харчовым балянсе, бо зьяўляецца носьбітам вітамінаў і асноўных мінэральных соляй, якія лёгка усваяюцца організмам, арганічных кіслот, цукру і інш.

Разам з тым без консэрваваньня, без шырокага разьвіцьця халадзільнай сушыльнай справы і іншых відаў перапрацоўкі, нашы значныя садовыя і гародныя багацьці застануцца ня выкарыстанымі для забясьпечаньня пралетарскіх цэнтраў, бо ў гэтай сыравіне мы маем далікатны, вадзяністы продукт, які хутка псуецца.

Гэта псаваньне мы заўважаем звычайна ў зьмене афарбоўкі, пагаршэньні смаку, у няпрыемным паху, у зьяўленьні няпрыемнай астраты, горачы і інш. Калі ня прыняць належных крокаў продукт можа гніць і распасьціся на прасьцейшыя свае складаныя часткі.

Прычынай такога псаваньня зьяўляецца ўплыў паветра, асабліва яго сьвятла і цяпліні, а разам з імі шэраг ...ных простым вокам драбнейшых жывых істот-мікроорганізмаў, якія сваёй дзейнасьцю паскараюць процэс разбурэньня.

Такім чынам набывае вялікае значэньне неабходнасьць захоўваць продукт ад ўплыву на яго фактараў псаваньня, а на дапамогу гэтаму прыходзяць такія спосабы, як консэрваваньне.

Сутнасьць консэрваваньня продукту у тым, што ён пераводзіцца у такую форму, калі можа захоўвацца доўгі час без пагоршаньня якасьці спажыўнай вартасьці.

Мэтоды, якія дапамагаюць такому захаваньню, бываюць двух радоў: фізычныя—узьдзейнічаньне на продукты холаду, награваньне продукту да досыць высокай тэмпэратуры і штучныя—зьмена проценту вільгаці у продукце, шляхам высушкі.

Прыкладам добрага захоўваньня продукту ад псаваньня пры узьдзейнічаньні на яго нізкай тэмпэратуры, інакш кажучы—холаду, зьяўляецца вядомы факт: у глыбінях паўночнага Сібіру геолёгамі быў знайдзен труп маманта, які стагодзьдзямі знаходзіўся у замарожаным выглядзе, мяса настолькі захавалася, што паядалася яшчэ жывёлай.

Пры награваньні продукту да 100-120° на працягу некалькіх хвілін, усе мікроорганізмы і іх зароднікі (споры) зьнішчаюцца і, калі ня даць вольнага доступу паветра, а разам з імі новых мікроорганізмаў, то продукт можа захоўвацца доўгі час. Гэта дасягаецца так званым гермэтычным закрываньнем консэрвных банак.

Наяўнасьць у тым ці іншым продукце значнай колькасьці вільгаці вельмі спрыяе разьвіцьцю мікроорганізмаў, а разам з гэтым і хуткаму псаваньню продукту. У гэтым выпадку з посьпехам можа быць выкарыстан такі спосаб консэрваваньня, як сушка таго ці іншага продукту; тады зьмяншаецца колькасьць вільгаці, а разам з ёю зьнікаюць і ўмовы для разьвіцьця мікроорганізмаў, вось чаму сушаны продукт можа захоўвацца доўгі час.

Шырока вядомы і так званыя хэмічныя мэтоды консэрваньня. Сутнасьць іх ў тым, што да продукту дадаецца звычайная соль, як, напрыклад, пры засолцы гуркоў, мяса, рыбы і інш., альбо іншыя консэрвуючыя сродкі, як сярністы квас бэнзойны мурашкавы і інш. Тады мы атрымоўваем сульфітны продукт. Дадатак належнай колькасьці солі і квасоў стварае зусім няспрыяючыя ўмовы для разьвіцьця мікроорганізмаў і гэтым самым захоўваюць продукт ад псаваньня.

Ёсьць такія мэтоды консэрваваньня, пры якіх консэрвуюча-дзейны сродак утвараецца непасрэдна самым продуктам, як, напрыклад: малочны квас пры квашаньні капусты, сьпірт пры вырабе віна, піва і інш.

Ды і такія продукты, як вареньне, мармэляда, павідла і жэле, прыгатаўляюцца шляхам дабаўкі цукру да яблык або іншых фруктаў у тым ці іншым выглядзе, ці іх сокаў і ўварваюцца з такім разьлікам, каб у гатовым продукце было да 50-60 проц. цукру.

Карыстаючыся вышэйпаданымі мэтодамі консэрваваньня, мы маем у руках моцны сродак захаваньня на доўгі час продуктаў, і ў прыватнасьці такіх, як садовіна і гародніна, што хутка псуюцца. Прыгатаванымі ў такім выглядзе продуктамі мы маем мажлівасьць забясьпечваць працоўнае насельніцтва ў розную пару году, інакш кажучы, мы маем мажлівасьць ствараць надзейныя харчовыя рэзэрвы фонд, плянавае разьмеркаваньне якога дапаможа палепшыць грамадзкае харчаваньне рабочых цэнтраў.

За баявы ўдзел комсамолу!

Да грунтоўнага будаўніцтва садгароднінай консэрвнай прамысловасьці ў БССР мы прыступаем амаль упяршыню. Мобілізацыя вакол гэтага будаўніцтва рабочых і колгасных мас, партыйна-комсамольскіх і профсаюзных організацый—актуальнейшая задача дня.

Для ўсебаковага і дэталёвага абгаварэньня пляну разьвіцьця консэрвнай прамысловасьці ў БССР патрэбна склікаць не пазьней студзеня месяца 1932 г шырокую нараду. На гэту нараду павінны быць запрошаны прадстаўнікі: Наркомснабу, Наркамзему, Дзяржпляну, РСІ, друку, Белсадкомбінату, Белсельпрамаб'яднаньня і іншых зацікаўленых у гэтым організацый, а таксама прадстаўнікі ўсіх прадпрыемстваў па тэхнічнай перапрацоўцы садавіны і гародніны.

У організацыі такой нарады, у зборы і падрыхтоўцы належнага матар'ялу да яе і актыўным абгаварэньні розных пытаньняў павінен прыняць шчыры ўдзел чырвонаштандарны комсамол Беларусі.

За цэнтралізаванае кіраўніцтва консэрвнай прамысловасьцю

Да вайны і рэволюцыі гароднінна-садовінная прамысловасьць на Беларусі амаль не існавала. Толькі савецкая ўлада зьвярнула належную ўвагу на гэту галіну прамысловасьці, і ў апошнія гады мы назіраем яе пашырэньне. Расьцуць цестазаварачныя пункты. Абсталёўваюцца і організуюцца пункты па квашаньню капусты і засолцы гуркоў. Організуюцца пункты па сульфітацыі суніц для экспорту. Разгортваюць працу сушыльныя прадпрыемствы. Будуюцца і разгортваюць працу заводы па вырабу садовіна-ягадных він і натуральных сокаў. Пабудаваны і пушчаны фабрыкі і заводы па вырабу цеста, цукерковых начыньняў, павідла, мармэлядаў, пасьці і т. д.

Усе пералічаныя прадпрыемствы знаходзяцца зараз у розных гаспадарчых аб'яднаньнях і дзяржаўных установах, як Белсадкомбінат, Белсельпром'аб'яднаньне, Белсельтрэст, Белкоопгасцэнтр, Бускоопсаюз, Белсадгародніна, Белкоопсаюз і інш.

У большасьці сваёй гэта дробныя прадпрыемствы без належнага абсталяваньня, водаправоду, пары неабходных для нормальнай працы.

Узьніклі яны пры стасаваньні да масавай сыравіны і памяшканьняў, якія часта зусім не адпавядаюць свайму прызначэньню, і толькі значная колькасьць іх пабудавана ў плянавым парадку, на тып буйных прадпрыемстваў, як, напрыклад: кондытарскія фабрыкі ў Менску, Бабруйску і Гомелі.

Такое прыстасаваньне павінна быць цяпер заменена плянавым будаўніцтвам буйных комбінатаў і механізаваных па апошняму слову тэхнікі агародніна-садовіннай консэрвнай прамысловасьці, падпарадкаванай аднаму кіруючаму цэнтру.

Зразумела, што будаўніцтва такіх комбінатаў—адказнейшая справа. Толькі на базе вывучэньня ўсіх наяўных прадпрыемстваў па перапрацоўцы садовіны і гародніны, улічваючы адмоўныя і станоўчыя бакі іх працы, патрэбна організоўваць далейшае будаўніцтва консэрвнай прамысловасьці.

На такое вывучэньне трэба зьвярнуць вялікую ўвагу, бо да гэтага часу мы ня маем яшчэ дасканалага агульнарэспубліканскага падліку ўсіх прадпрыемстваў, іх загружанасьці сыравінай, колькасьці выпусканай продукцыі, якасьці яе паасобных відаў.

Увесь комсамол, асабліва моладзь якая непасрэдна працуе на гародніна-садовінных прадпрыемствах, пры непасрэднай дапамозе ўсяго друку, павінны прыняць самы актыўны жывы ўдзел у вывучэньні становішча гэтых прадпрыемстваў, мобілізуючы навакол гэтага ўсю грамадзкасьць

Баклажаны „сінія", „салодкі перац", фасоля „Нанская", гарошкі „Аляска", „Дзіва Амэрыкі", „Дзіва Англіі".

Консэрвная прамысловасьць у нас і ў іх

Консэрвная прамысловасьць—яшчэ маладая індустрыя якая пачала сваю гісторыю з 1809 году. Аб стане гэтае прамысловасьці можна меркаваць на падставе ніжэй паказаных лічбаў аб вырабе консэрваў у розных краінах.

1. Амэрыка вырабляе розных консэрваў да 10 мільярдаў банак.
2. Італія вырабляе розных консэрваў да 500 мільёнаў банак.
3. Канада вырабляе розных консэрваў да 400 мільёнаў банак.
4. Голяндыя вырабляе розных консэрваў да 375 мільёнаў банак.
5. Францыя вырабляе розных консэрваў да 300 мільёнаў банак.
6. Нямеччына вырабляе розных консэрваў да 300 мільёнаў банак.
7. Гішпанія вырабляе розных консэрваў да 200 мільёнаў банак.
8. Японія вырабляе розных консэрваў да 200 мільёнаў банак.
9. Швэйцарыя вырабляе розных консэрваў да 12 мільёнаў банак.

З гэтых лічбаў відаць, што Амэрыка адна вырабляе консэрваў болей, чым усе дзяржавы, узятыя разам. Разьвіваючы консэрвная прамысловасьць упяршыню пачала ў Францыі, Італіі, Голяндыі, Англіі, Нямеччыне. Амэрыка стала будаваць сваю прамысловасьць апошняю (з канца мінулага стагодзьдзя).

Гэтае будаўніцтва праводзілася на базе вывучэньня сусьветнага вопыту, на прынцыпу буйных, мэханізаваных рацыяналізаваных прадпрыемстваў. Звыш 200 відаў розных консэрваў вырабляе Амэрыка, але асноўны масавы асортымент складаюць томаты, кукуруза, гарошкі, каліфорнійскія пэрсікі. Пераважна складаюць тут консэрвы з гародніны, пасьпехі апошніх год адносяцца ў асноўным якраз да гэтае групы.

Да вайны і рэволюцыі ў былой царскай Расіі выраблялася да 80 мільёнаў банак консэрваў пераважна закусачных дэлікатэсаў, мясных для арміі.

Пры савецкай уладзе разьвіцьцё консэрвнай прамысловасьці пачынаецца з 1921 году.

Рост відаць з наступнае табліцы (Юкіна Н. А. Плодоовощное дело № 5-6 1930 г.).

1921-22 г. выраблена 9 міл. банак
1922-23 г. „ 13,5 „
1923-24 г. „ 18,5 „
1924-25 г. „ 31,1 „
1925-26 г. „ 45,7 „
1926-27 г. „ 73,3 „
1927-28 г. „ 100,0 „
1928-29 г. „ 208,3 „
1929-30 г. „ 203,0 „
1930-31 г. „ 850,0 „

За 10 год консэрвная прамысловасьць СССР павялічыла сваю вытворчасьць амаль у 100 раз. Гэтыя лічбы сьведчаць аб вялікай увазе, якую савецкая ўлада і комуністычная партыя надаюць консэрвнай прамысловасьці.

Даць рабочаму таны, высокапажыўны харчовы продукт, скарыстаць для гэтага нашы неабмежныя прыродныя сыравінныя багацьці: рыбу, гарошкі, садавіну,—такая задача консэрвнай прамысловасьці.

У 1931 годзе консэрвная прамысловасьць СССР заняла 2-е месца пасьля Амэрыкі. Зараз мы стаім на парозе далейшага шпаркага пашырэньня прамысловасьці. У сваёй адозьве („Праўда" ад 29 IX-31 г) ЦК УсеКП(б) і Саўнарком прызначылі наступныя выпуск пляну консэрвнай прамысловасьці ў мільёнах банак.

	Мясныя	Рыбныя	Гароднінныя	Садовінныя	Томат	Усяго
1932 г.	230	400	350	85	185	1250
1933 г.	450	600	730	200	420	2400

У канцы 1931 году консэрвная прамысловасьць павінна выпусьціць 2400 мільёнаў банак.

У 1932 і 1933 годзе ў СССР павінна быць пабудавана 36 гароднінна-садовінных консэрвных комбінатаў агульнай магутнасьцю ў 1200 мільёнаў банак.

На тэрыторыі БССР консэрвнай прамысловасьці на сёньнешні дзень няма, калі ня лічыць выпадковы характар вырабу мясных консэрваў у Воршы на мясным комбінаце.

Бясспрэчна, у БССР ёсьць усе падставы для будаўніцтва консэрвнай прамысловасьці з вырабам мясных, малочных, гародніных, мясагародніных і садовінных консэрваў.

Дасьледваньні аддзелу тэхнолёгіі садовіны і гародніны Беларускай Занальнай садгароднінай станцыі па вырабу консэрваў з гарошку, фасолі, сьвіжабобаў, фаршыраваных і інш. далі добрыя вынікі.

Консэрвы з гарошку, спаржы, фасолі могуць стаць эспортным продуктам.

Адпаведна агульным плянам будаўніцтва консэрвнай прамысловасьці, адпаведна сыравінным багацьцям і консэрвная прамысловасьць БССР можа быць спроэктавана на выраб ня менш 100 мільёнаў банак толькі гародніных, мясагародніных і садовінных консэрваў ужо ў бліжэйшыя гады другой пяцігодкі.

У напісаньні матар'ялаў для сёньнешняга нумару „ЧЗ" актыўны ўдзел прымалі супрацоўнікі аддзелу тэхнолёгіі Горацкай Беларускай Занальнай Дасьледчай Станцыі садова-гароднай гаспадаркі т. т. ГУРЖЫ, Р. С.—профэсар, загадчык аддзелу, ШАПЛЫКА, І. М.,—асыстэнт, ВЕРАБ'ЕЎ, П. М.—асьпірант аддзелу.

Японскія імпэрыялістыя сьцягваюць войскі ў Манчжурыю

Ля станцыі Анганцзі сконцэнтравана 20000 войск

ТОКІЁ 12. Спэцыяльны карэспондэнт газэты „Асахі" з Харбіну паведамляе, што па зьвестках, якія атрыманы праўленьнем К.-У. чыг. і кітайскімі ўладамі японскія войскі 11 лістапада былі прымушаны прыняць „контр-захады у адказ на наступальныя дзеяньні хэйлунцзянскіх войск на поўдні ад станцыі Анганцзі. Пасьля бойкі хэйлунцзянскія войскі адступілі.

Вайсковы ўрад і міністар замежных спраў зноў заяўляюць, што становішча на поўнач ад маста на рацэ Ноні з дня на дзень пагаршаецца і штохвілінна чакаюцца новыя сутычкі.

Па словах прадстаўніка і міністэрства замежных спраў, згодна дадзенных ваеннага міністэрства, між станцыей Анганцзі і мастом на рацэ Ноні сконцэнтравана ўжо 20 тысяч войск генэрала Ма.

„Абставіны патрабуюць" павялічэньня японскіх войск у Манчжурыі

ТОКІЁ. 12. Апублікавана паведамленьне японскага ваеннага міністра аб тым, што 14 лістапада мае адбыцца адпраўка вайсковага папаўненьня у Манчжурыю.

У паведамленьні зазначаецца, што „наяўная колькасьць японскіх войск у Манчжурыі недастаткова для неабходнай абароны жыцьця і маемасьці японцаў і што абставіны патрабуюць павялічэньня войск.

Фінансавыя цяжкасьці Нямеччыны выклікаюць трывогу

ЛЁНДАН 12. Фінансавыя цяжкасьці Нямеччыны ўсё ўзрастаюць і выклікаюць трывогу у англійскіх фінансавых колах і на лёнданскай біржы. Пасьмяі фінансавых колаў пагаджваюцца непрымальнай позыцыяй Францыі ў рэпарацыйным пытаньні і пасыўнасьцю амэрыканскага ўраду.

Міжнародная банкаўская фірма Робэрта Бэнсона заяўляе, што калі не будзе ў самы бліжэйшы час дасягнута ў якой-небудзь меры прыймальная згода, Нямеччына неабмінуча будзе вымушана спыніць плацяжы.

А калі Нямеччына гэта вробіць, гаворыцца далей у паведамленьні фірмы, дык іншыя эўропэйскія дзяржавы паследуюць яе прыкладу.

Паліцыя забараніла адкрытыя сходы кампартыі, комсамолу

БЭРЛІН. 12. У Дортмундзе сацыялістычны паліцыі забараніў на гэ... абвяшчаны тэрмін усе адкрытыя сходы кампартыі, комсамолу, рэвалюцыйнай профапазыцыі, а таксама саюзу барацьбы з фашызмам і ўсіх іншых пролетарскіх масавых арганізацый.

Групы ўзброеных беспрацоўных здабываюць сабе харчаваньне

НЬЮ-ЁРК 12. У Гавану (галоўны горад высп Куба) паступаюць весткі аб тым, што па гарадох і вёсках цэнтральных і ўсходніх провінцый бродзяць вялікія групы ўзброеных беспрацоўных, якія усімі сродкамі здабываюць сабе харчаваньне. Уся краіна ўсё яшчэ знаходзіцца на ваенным стане. Амаль усе вядомыя кіраўнікі комуністычнай партыі і рэвалюцыйнай фэдэрацыі профсаюзаў знаходзяцца ў турме.

Напад сялян на муніцыпалітэт

МАДРЫД 12. У горадзе Озера (провінцыя Альмэрыя) сяляне напалі на муніцыпалітэт і зьнішчылі ўсе дакуманты, якія датычаць спаганяньня падаткаў і нядоімак.

Ваенны стан у Шанхаі

ШАНХАЙ. 12. Газэта „Чайна прэс" паведамляе аб тым, што раскрыты загавор, які ставіў сабе мэтай выклікаць хваляваньне на кітайскай тэрыторыі Шанхаю, падобна хваляваньням у Цяньцзіне. Японцы пад выглядам кітайцаў рыхтаваліся напасьці на кітайскія урадавыя ўстановы і на паліцыю. З гэтай прычыны у горадзе абвешчаны ваенны стан.

Усе стратэгічныя пункты кітайскай часткі Шанхаю ахоўваюцца кітайскай паліцыяй і салдатамі.

Узмацняецца ахова японскіх раёнаў

ШАНХАЙ 12. Як паведамляюць, у сувязі з агульным становішчам у Цяньцзіне японцы узмацняюць ахову раёнаў японскай концэсіі, якія прымыкаюць да кітайскай часткі гораду, узводзяць барыкады, драцяныя загароды і г. д.

Статыстыка крызісу

ПАРЫЖ 12. Як паведамляюць з Брусэлю, за першыя 10 месяцаў 31 г. зарэгістравана ў Бэльгіі 656 банкруцтваў, а за гэты-ж тэрмін у 30 годзе—486.

Чарговы прысуд 20 комуністых кінуты ў турму

ТОКІЁ 11. Акруговы суд у Іокагаме сёньня прыгаварыў 20 комуністаў да розных тэрмінаў зьняволеньня. Асуджаным было прад'яўлена абвінавачаньне ў стварэньні арганізацыі кампартыі ў Іокагаме. Асуджаныя знаходзяцца ў турме яшчэ з лютага 30 году.

Забаронена комуністычная газэта

БЭРЛІН 12. У Дрэздэне паліцыя забараніла комуністычную газэту „Арбайтэр Штымэ".

Тав. Луначарскі прыбыў у Осла

ОСЛО 12. Па паведамленьню нарвэскага тэлеграфнага агенцтва, учора т. Луначарскі прыбыў у Осло, дзе па запрашэньню студэнцкага саюзу ён прачытае даклад аб культурнай рэволюцыі ў Савецкім Саюзе.

Калі працоўная моладзь робіць рашучыя крокі

„Соцыял-дэмакратычная партыя у Нямеччыне не можа весьці ніякай другой палітыкі, яна не можа ўказаць моладзі ні на якія рэальныя і дасягальныя ідэалы і мэты, за якія моладзь ухапілася-б з уласьцівым ёй запалам [illegible] і самаахвярнасьцю. І абгавораныя на партз'ездзе маладзёжныя пытаньні не змогуць зьмяніць і не зьмяняць нічога ў гэтым".

Так пісала баявая газэта нямецкага комсамолу „Юнге Гардэ" у нумары ад 14 мая 31 г. у часе з'езду соцыял-дэмакратаў у Лейпцыгу.

Сам факт пастаноўкі спэцыяльнага пытаньня аб моладзі, з дакладам старшыні СІМу (Соцыялістычнага інтэрнацыяналу моладзі) на з'езьдзе с.-д. сьведчыць аб тым, што соцыял-дэмократы адчуваюць [illegible] моладзі, выцясняе шляхі абараны працоўнай моладзі.

Але сучаснае становішча барацьбы за моладзь у капіталістычнай Нямеччыне паказвае на значнае паслабленьне ўплыву варожых юнацкіх арганізацый на працоўную моладзь.

Соцыял-дэмократычная партыя, добра разумеючы значэньне моладзі ў класавай барацьбе, [illegible] статыстыку, [illegible] яскрава паказвае [illegible] ужо ў значнай часткі знаходзіцца моладзь. Найбольшы процэнт членаў соцыял-дэмократычнай партыі—гэта людзі ва ўзросьце ад 45 да 60 год, і значна меншы процэнт ва ўзросьце—ад 12 да 30 год.

СІМ спрабуе „ратавацца", падтрымліваючы сваю рэпутацыю дутай статыстычнай колькасьцю сваёй арганізацыі. Па афіцыйных лічбах Лейпцыгская арганізацыя налічвае 1500 членаў. Але члены комсамольскай саксонскай дэлегацыі, добра ведаючы сапраўднае становішча, надта скептычна адносяцца да гэтых „падвойных афіцыйных" лічбаў і перакананы, што гэтыя лічбы не адпавядаюць сапраўднасьці.

Комсамол у барацьбе за моладзь зараз разгарнуў значную работу па ліквідацыі варожых арганізацый [illegible]. Мы ўжо можам назваць дзьвесьце маладых рабочых, якія ўсьвядомілі сваё месца, папоўнілі рады [illegible] працы ў комсамолу.

Делегат Саксоніі Вальтэр Лангэ—быў член варожай юнацкай арганізацыі, [illegible] перайшоў у комсамол і зараз [illegible] спэцыяльная працоўная [illegible] комсамолу ў [illegible] варожыя арганізацыі моладзі.

Георг Дулек—малады рабочы, член соцыял-дэмократычнай юнацкай арганізацыі Саксоніі, [illegible] сваёй арганізацыяй і [illegible] у Савецкім Саюзе [illegible] барацьба: пастанавіла ў гэтай арганізацыі, [illegible]. Тав. Георг ужо заявіў аб сваім пераходзе ў рады комсамолу Нямеччыны.

Мы можам быць упэўнены, што не застанецца адзіным у барацьбе [illegible] сваёй арганізацыі і такі крок [illegible] будзе уся працоўная моладзь Нямеччыны і іншых капіталістычных краін.

На баку варожых юнацкіх арганізацый, якія абманваюць працоўную моладзь—і грошы, і здрадніцкая прэса, і паліцыя. Тав. Бархэ з нашай дэлегацыі апавядаў, што на вуліцах Лейпцыгу [illegible] адна асоба. Групу [illegible] рысемствы фашызмам.

На баку комсамолу Нямеччыны, на баку ўсіх [illegible] СІМу [illegible] кіраўніцтва комуністычнай партыі, [illegible] на працоўную моладзь усё больш узрастае, нарастае хваля рэвалюцыйнага руху.

Фабрычная комсамольская ячэйка—вялікая перамога комсамолу Саксоніі ў яго барацьбе за моладзь.

Працоўная моладзь Нямеччыны робіць рашучы крок. Працоўная моладзь ідзе з пролетарыятам да перамогі.

Ш.

Дэлегацыя саксонскіх комсамольцаў у Менску

Заўчора дэлегацыя саксонскіх комсамольцаў наведала выстаўку „Пісьменьнік і соцыялістычнае будаўніцтва". Адбылася гутарка з пролетарскімі пісьменьнікамі. У гутарцы дэлегаты азнаёміліся з станам развіцьця беларускай пролетарскай літаратуры, з працаю па заклiку ўдарнікаў у літаратуру.

Увечары дэлегацыя глядзела новую пастаноўку 1-га БДТ „Справа гонару".

Дэлегатам асабліва спадабалася выяўленьне класавай солідарнасьці сусьветнага пролетарыяту.

* * *

Учора зранку дэлегацыя ў поўным складзе наведала другую ФЗС. Вучні і настаўнікі вельмі горача сустрэлі сваіх замежных братоў. У школе адбыўся мітынг з удзелам замежнай комсамольскай дэлегацыі. Дэлегаты дэталёва азнаёміліся з пастаноўкай вучобы ў школе, з сувязьзю між школаю і прадпрыемствамі, з працай піонэрскай арганізацыі.

БЕЗ ПЕРАМЕН

Пастанова ЦК ЛКСМБ аб хлебазагатоўках не паслужыла вурокам для комсамольскага колектыву Наркомснабу

БССР пад кіраўніцтвам КП(б)Б і пры ўсямернай дапамозе саюзных рэспублік за 2-ю бальшавіцкую вясну дабілася вялізарных посьпехаў у спэцыялізацыі сельскай гаспадаркі ў галіне тэхкультур на аснове пераходу на соцыялістычныя рэйкі.

Плошча пасеваў пад ільном і канапляма супроць мінулага году вырасла з 150 тысяч да 280 тысяч га. Большая частка сталёвае коньніцы—трактарнага парку рэспублікі—раскінута на тэрыторыі ільнаводных раёнаў.

Акрамя гэтага, на тэрыторыі ільнаводных раёнаў будуюцца 47 ільназаводаў, якія ў значнай меры палегчаць апрацоўку лёну.

Усё гэта разам узятае дае нам магчымасьць хутчэй скончыць апрацоўку продукцыі і выканаць пляны здачы ільна і канапель дзяржаве.

К 1-му сьнежня пляны здачы ільнасемя павінны быць выкананы на ўсе 100 проц., а ільнавалакна на 45 проц.

Трэба сказаць, што здача праходзіць яўна нездавальняюча. Так, па даных Наркомснабу, на 10 e ліста ада гадовы плян здачы ільнасемя выкананы толькі на 44,9 проц., а ільнавалакна на 5,7.

Дрэнна разгортваецца здача ільнасемя колгасамі, якія склалі дагаворы з МТС. Колгасы выканалі плян толькі на 31,5 проц. З аднаасобнага сэктару, у тым ліку і ад заможна-кулацкіх гаспадарак і кантрактацыі паступіла толькі 22 пр. ільнасемя. Няма ведама чаму Наркомснаб выдаў блытную, нікому непатрэбную форму вучоту па якой здача лёну беднякамі і серадняками не колгасьнікамі заносіцца ў адну графу разам з кулацка-заможнымі гаспадаркамі і паступленьнямі загатовак па кантрактацыі.

Больш-менш добра выконваюць свой абавязак перад дзяржавай колгасы, якія к 10-му лістапада здалі дзяржаве ільнасемя 70,3 проц.

Здача ільнавалакна па ўсіх сэктарох разгортваецца нездавальняюча. Так, колгасы выканалі свой гадовы плян на 9,5 проц., аднаасобны сэктар на 32,9 проц.

З рук вон дрэнна выконваюцца пляны здачы пяньні (0.4 проц. гадовага пляну) і канапель (6 пр. гадовага пляну).

Такое становішча тлумачыцца тым, што рад раёнаў і МТС не разгарнулі масавай апрацоўкі лёну і канапель. Комсамольскія арганізацыі ў большасьці яшчэ не занялі сваіх позыцый на ільназагатоўчым фронце.

Затрымка ў здачы ільнавалакна дзяржаве—удар па нашай тэкстыльнай прамысловасьці. Гэтага якраз не ўсьвядомілі рад раённых арганізацый і ячэек цэнтральных установ гораду Менску, якія маюць непасрэднае дачыненьне да загатовак і ў прыватнасьці да ільназагатовак.

„Чырвоная Зьмена" ў допісе „засеклі ў глыбокім тыле загатовак" паказала, як комсамольскі колектыў Наркомснабу і комсамольская ячэйка Наркомзему ігноравалі хлебазагатоўкі.

ЦК ЛКСМБ у сваёй пастанове ад 3-га лістапада аб удзеле комсамольскай арганізацыі ў хлебазагатоўках у спэцыяльным пункце запісаў: „колектыў ЛКСМБ Наркомснабу, замест барацьбы за выкананьне плянаў загатовак, праявіў поўную бязьдзейнасьць, не сыгналізаваў аб буйнейшых прарывах у загатоўках, дапусьціў у сваёй рабоце праваопортуністычную практыку, за што бюро колектыву Наркомснабу распусьціць".

Ужо мінула 11 дзён, як прынята гэта пастанова, а ў комсамольскім колектыве Наркомснабу без перамен. Бюро Менскага Гаркому ЛКСМБ ня гледзячы на пастанову Сэкратарыяту ЦК ЛКСМБ „прапанаваць Менскаму Гаркому комсамолу паставіць пытаньне аб магчымасьці пакінуць на кіруючай комсамольскай рабоце сэкратара ячэйкі Саюзхлеба і магчымасьці прабываньня ў радох ЛКСМБ паасобных членаў колектыву Наркомснабу"—ніякіх захадаў ня ўжыла, каб выканаць гэту пастанову.

У колектыве Наркомснабу поўны пэсымізм. Колектыў па-бальшавіцку ня ўзяўся на дапамогу партыі на загатоўчым фронце. Ня гледзячы на вялізарныя прарывы у ільназагатоўках, комсамольская цэх'ячэйка і старое кіраўніцтва комсамольскага колектыву Наркомснабу ня ставілі пытаньня аб загатоўках ні на бюро, ні на сходах. Комсамольцы не мобілізаваны вакол выкананьня гэтых важнейшых гаспадарча-палітычных задач.

Сэкратар колектыву—т. Яьмір—чакае пакуль Гарком комсамолу заслухае справаздачу на бюро.

А Менгарком ніяк ня можа сабрацца выканаць пастанову сэкратарыяту ЦК ЛКСМБ Тры разы бюро Гаркому зьбіралася ставіць пытаньне аб комсамольскім колектыве Наркомснабу, але і па сёньня—маўчок.

Мы патрабуем ад бюро Менгаркому ЛКСМБ выканаць нарэшце рашэньне ЦК ЛКСМБ аб аздараўленьні кіраўніцтва комсамольскага колектыву Наркомснабу, дапамагчы яму мобілізавацца на выкананьне рашэньняў партыі і ўраду аб ільназагатоўках, ні ў якім разе ня спускаючы з віду астатнія віды загатовак і ў першую чаргу збожжа.

Колектыў Наркомснабу павінен уключыцца ў месячнік апрацоўкі і здачы лёну, абвешчаны ЦК КП(б)Б неадкладна распрацаваць конкрэтныя мерапрыемствы для выкананьня плянаў ільназагатовак.

Х.

Папраўка

У нумары 262 газэты „Чырвоная Зьмена" ад 13 лістапада, з-за недагляду і неахайных адносін паасобных супрацоўнікаў рэдакцыі, на 4-й старонцы, у прыпісцы да міжнароднага фото-монтажу, які зусім правільна характарызуе становішча ў капіталістычных краінах, дапушчаны прыкрыя памылкі: зьверху фото-монтажу надрукавана—„у капіталістычнай бацькаўшчыне замежнай дэлегацыі".

Павінна быць: „у краінах капіталу, у краінах крызісу і тэрору".

Палітычная памылковасьць зьмешчанага загалоўку заключаецца яшчэ ў тым, што для пролетарыяту ўсяго сьвету адзінай бацькаўшчынай зьяўляецца толькі Савецкі Саюз.

Пад фото-монтажом, у пачатку подпісу, надрукавана, замест „на здымку",—„нашыя ворагі".

Вінаватыя ў дапушчэньні гэтых памылак прыцягнуты да адказнасьці.

Нам. адказн. рэдактара С. АНІСАЎ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: Менск, вул. Карла Маркса, 38. Тэлефоны: рэдактара—7-25, сэкратарыят—12-19.
АДРАС КАНТОРЫ: Комсамольская 25, тэл. № 903. ГОД ВЫДАНЬНЯ XI.

Друкарня імя тав. Сталіна.

Упаўнаважаны Галоўлітбелу № А—2522.